

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro
2009 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 3-123

(Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro
2009 m. liepos 14 d. įsakymo Nr. 3-331 ir

2009 m. rugsėjo 21 d. įsakymo Nr. 3-437 redakcijos)

1a forma

**VALSTYBINĖS KELIŲ TRANSPORTO INSPEKCIJOS PRIE SUSISIEKIMO MINISTERIJOS
2009–2011 M. STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS**

Asignavimų valdytojo kodas

90.900.1642.

Aplinkos ir išteklių analizė

1. Aplinkos analizė

Politiniai veiksniai

Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Inspekcija) dirba kaip savarankiška valstybinė institucija, kuri atlieka valstybinio reguliavimo, priežiūros ir kontrolės funkcijas kelių transporte ir su juo susijusioje veikloje. Inspekcijos strateginiai ir programų tikslai nustatomi atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus strateginius tikslus (prioritetus), Valstybės ilgalaikės raidos strategijos, Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikės strategijos, Ilgalaikės (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijos nuostatas.

Lietuvos transporto sistemos misija – sukurti susisiekimo sistemą, atitinkančią ES politikos pagrindinius principus, tikslus ir kriterijus, rekonstruoti ir modernizuoti transporto infrastruktūrą, sudaryti palankias verslo ir socialinės plėtros bei skaidrios konkurencijos sąlygas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008–2012 m. įgyvendindama savo veiklos programą siekia užtikrinti, kad Lietuvos transporto sistemos plėtra atitiktų svarbiausius ES transporto politikos prioritetus – aukšto lygio saugaus judrumo išlaikymą, socialinę ir ekonominę sanglaudą, aplinkos išsaugojimą užtikrinant energijos tiekimo saugumą, atvirumą naujovėms, ypač akcentuojant energijos vartojimo efektyvumą ir pažangaus transporto projektų įgyvendinimą. Taip pat bus siekiama, kad kiekviena transporto rūšis būtų optimaliai panaudojama, o drauge būtų pasiektas kuo didesnis skirtingų transporto rūšių sąveikos efektyvumas. Vieni iš artimiausio laikotarpio transporto politikos prioritetų, nurodytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 m. veiklos programoje:

- kompleksinė šalies transporto sistemos plėtra;
- automobilių kelių plėtra;
- eismo saugumas.

Svarbiausias artimiausio laikotarpio uždavinys – ekonomikos krizės ir jos pasekmių suvaldymas. Be sėkmingo Krizės įveikimo plano įgyvendinimo bus neįmanoma įgyvendinti kitų Vyriausybės programos uždavinių, tarp jų ir transporto politikos srities.

Ekonominiai veiksniai

Transporto sistemos, veikiamos makroekonomikos pokyčių, augimo tempai nuo 2008 m. antro pusmečio sulėtėjo. Apie tai liudija ir sumažėjusios Inspekcijos suteiktų paslaugų apimtys. Nepaisant minėtų antrą pusmetį sumažėjusių kelių transporto plėtros tempų, bendrai su kroviniu kelių transporto veikla susijusių paslaugų 2008 m. buvo suteikta daugiau nei 2007 m.

Kelių transportas užima išskirtinę vietą Lietuvos transporto sistemoje. Lietuvoje kelių transportu vežama apie 50 proc. visų krovinių ir apie 98 proc. keleivių. Apie pusę transporto sektoriaus sukuriama bendrojo vidaus produkto sudaro kelių transportas. Numatoma, kad ir ateityje transporto ir sandėliavimo paslaugos išliks labai svarbia nacionalinės ekonomikos dalimi, nes didžiausias kelių transporto privalumas – galimybė ypač lanksčiai gabenti krovinius nuo durų iki durų, o tai labai svarbu tokioje teritoriniu požiūriu nedidelėje valstybėje kaip Lietuva.

2009 m. sausio 1 d. vežti krovinius tarptautiniais maršrutais turėjo teisę 3974 vežėjai, kurie eksploatavo 25,7 tūkst. transporto priemonių. Vis daugiau Lietuvos vežėjų įsigyja ekologiškai švarių transporto priemonių: 2008 m. sausio 1 d. tokių automobilių buvo 18866, 2009 m. sausio 1 d. – 19604 automobiliai, t. y. 76 proc. visų eksploatuojamų krovinių transporto priemonių. Per 2008 m. vežėjų skaičius padidėjo 350, o licencijuotų automobilių skaičius – 590. 2008 m. Inspekcija Lietuvos vežėjams išdavė 317134 leidimus vežti krovinius tarptautiniais maršrutais.

2008 m. lyginant su 2007 m. leidimų vežti krovinius į Rytų šalis poreikis daugiausia padidėjo į Rusijos Federaciją (17 proc.) ir į Baltarusijos Respubliką (40 proc.).

2008 m. krovinių vežimo vidaus maršrutais rinka taip pat plėtėsi, metų pabaigoje vežti krovinius vidaus maršrutais turėjo teisę 2011 vežėjai, kurie eksploatavo 5311 transporto priemones. Per metus vežėjų, turinčių teisę vežti krovinius vidaus maršrutais, skaičius padidėjo 15,8 proc., transporto priemonių – 4,8 proc.

Pasikeitus bendrai šalies ekonominei situacijai bei analizuojant vežėjų atstovų prognozes, manoma, kad 2009 m. daliai krovininio transporto įmonių bus išlikimo rinkoje metai. Geresnes perspektyvas turės didesnę patirtį ir mažesnius išipareigojimus bankams turinčios transporto įmonės.

Keleivių vežėjai 2009 m. sausio 1 d. turėjo 417 Europos Bendrijos licencijų ir 1152 Europos Bendrijos licencijų kopijas, 364 licencijas ir 1442 licencijų korteles vežti keleivius tolimojo susisiekimo maršrutais, 27 licencijas ir 27 licencijų korteles vežti keleivius lengvaisiais automobiliais užsakomaisiais reisais tolimojo susisiekimo maršrutais bei 134 licencijas ir 129 licencijų korteles vežti keleivius lengvaisiais automobiliais užsakomaisiais reisais tarptautinio susisiekimo maršrutais.

Inspekcijos reguliavimo srityje 2009 m. pradžioje buvo 395 tolimojo ir 221 tarptautinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutai. 2009 m. pradžioje keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais vežė 53 vežėjai. Paskutiniaisiais metais sumažėjo tiek tolimojo keleivinio transporto vežėjų, tiek tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutų skaičius, nes kai kurie vežėjai atsisakė šios veiklos dėl padidėjusių vežimo kaštų, ypač dėl 2008 m. pirmoje pusėje brangusių degalų. Tačiau keleivių tolimojo susisiekimo poreikiai iš esmės nenukentėjo, nes nutraukiami buvo tik daugiausia vietinio susisiekimo poreikius tenkinantys tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutai.

2009 m. sausio 1 d. įvairių kategorijų transporto priemonių vairuotojų pirminį mokymą vykdė 350 vairavimo mokyklų. Lyginant su 2008 m. sausio 1 d. duomenimis, vairavimo mokyklų skaičius sumažėjo nežymiai (12 vairavimo mokyklų).

Kelių transporto rinkos plėtros krypties pokytis turi įtakos ir Inspekcijos teikiamų paslaugų apimtims, dėl to atsiranda didesnės galimybės koncentruotis į teikiamų paslaugų kokybę, geriau organizuoti „vieno langelio“ principo įgyvendinimą. Inspekcijoje baigiama diegti nauja informacinė sistema, kuri bus sujungta su Juridinių asmenų, Lietuvoje registruotų kelių transporto priemonių ir kitais registrais bei informacinėmis sistemomis. Tai suteiks galimybę mažinti administracinę naštą vežėjams, nes daugelį reikalingų duomenų bus galima gauti prisijungus prie minėtų registrų. Visa tai pareikalaus papildomų Inspekcijos specialistų darbo sąnaudų. Be to, dauguma Inspekcijos išduodamų dokumentų galioja tam tikrą laiką, pavyzdžiui, licencijų kopijos, Europos Bendrijos leidimai, vairuotojų tachografų kortelės išduodamos penkerių metų laikotarpiui. 2009 m. pasibaigs dokumentų, kurie buvo išduoti 2004 m. prieš stojimą į Europos Sąjungą, galiojimo terminas ir jie bus keičiami naujais. Dėl to planuojama, kad darbų apimtys daugumos dokumentų išdavimo srityje 2009 metais nesumažės.

2008 m. Inspekcijos pareigūnai, vykdydami kelių transporto veiklos kontrolės funkcijas, siekė šalyje kurti nuoseklią, reguliarių tikrinimų keliuose sistemą, kad bet kuriuo paros metu būtų užtikrinta tinkama ir efektyvi transporto priemonių ir vairuotojų kontrolė. Kadangi keleiviai ir kroviniai vežami bet kuriuo paros metu, bet kurią savaitės ar mėnesio dieną, svarbiausias dėmesys buvo skiriamas trims kontrolės kryptims – vairavimo ir poilsio režimo, sunkiasvorių ir (ar) didžiagabaričių transporto priemonių ir kelionės leidimų kontrolei. 2008 m. Inspekcijos pareigūnai patikrino 21851 Lietuvos ir užsienio valstybėse registruotas transporto priemones bei nustatė 8500 pažeidimų, 7053 vairuotojams paskyrė baudas arba surašė administracinius teisės pažeidimų protokolus. Patikrino 276 vežėjų įmones, vežančias keleivius ir (ar) krovinius, surašė 203 administracinius teisės pažeidimų protokolus.

Reikšmingu Lietuvai žingsniu tapo 2007 m. gruodžio mėn. įsiliejimas į Šengeno erdvę, kai buvo panaikinta kontrolė prie vidinių Europos Sąjungos sausumos sienų. Šis sprendimas, atvėręs pasienio užkardas, sudarė naujas galimybes vežėjams, tačiau iš Inspekcijos pareikalavo papildomų pastangų siekiant užtikrinti kelionės leidimų kontrolę. Tuo tikslu 2008 m. patikrinta 11328 užsienio valstybėse registruotos transporto priemonės, nustatyta 339 važiavimo be kelionės

leidimo ar su neatitinkančiu važiavimo pobūdžio, ar su neužpildytu kelionės leidimu, ar neturint Bendrijos leidimo kopijos pažeidimų.

Siekdami gerinti saugą kelių transporte ir mažinti neigiamą įtaką aplinkai, Inspekcijos pareigūnai 2008 m. keliuose patikrino 17477 krovines transporto priemones, iš jų – 4030 (23 proc.) pasvėrė ir išmatavo. Lietuvos ir užsienio vežėjams surašyti 859 administracinių teisės pažeidimų protokolai už važiavimą be leidimo kelių transporto priemonėmis, kai viršijama ašių apkrova ar leidžiama bendroji masė, ar leidžiami matmenys, ir paskirta 750 tūkst. Lt baudų. Visuomenė apie sunkiasvorių ir (ar) didžiagabaričių transporto priemonių patikrinimų rezultatus nuolat informuojama Inspekcijos interneto svetainėje.

Socialiniai veiksniai

2008 m. pradžioje Lietuvoje buvo išlikusi kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo problema, buvo didelis tarptautinių vežimų vairuotojų poreikis. Problema iš dalies buvo sprendžiama įdarbinant iš ne ES valstybių atvykusius vairuotojus (2007 m. Lietuvos transporto sektoriuje dirbo 37 proc. visų šalyje dirbančių užsieniečių). 2008 m. Inspekcija išdavė 2599 vairuotojų liudijimus ir jų kopijas vežėjams, įdarbinusiems vairuotojus ne Europos Sąjungos valstybių piliečius. Siekiant palengvinti administracinę naštą vežėjams, buvo tobulinami teisės aktai, susiję su vairuotojų įdarbinimu Lietuvos įmonėse. Palyginti su 2007 m. vairuotojo liudijimų poreikis padidėjo 1,4 karto, o su 2005 m. – 24,7 karto. Metų pabaigoje pasikeitus ekonominei situacijai ne tik Lietuvoje, bet ir kitose šalyse bei daugeliui buvusių emigrantų sugrįžus į Lietuvą, padidėjusios darbo jėgos pasiūlos transporto sektoriuje požymiu tapo ir išduodamų vairuotojų liudijimų užsienio piliečiams skaičiaus mažėjimas.

Inspekcija, kaip ir kitos ES valstybių kontroliuojančios institucijos, ypatingą dėmesį skiria vairuotojų vairavimo ir poilsio režimo kontrolei. Dažna autoįvykių keliuose priežastis yra ta, kad vairuotojai vairuoja ilgiau nei yra nustatyta, todėl jie pervargsta, suprastėja jų reakcija. Daug dirbantys ir pervargę vairuotojai kelią grėsmę kitiems eismo dalyviams. Todėl vairuotojų darbo ir poilsio režimo kontrolė ypatingai svarbi didinant eismo saugumą keliuose, saugant vairuotojų sveikatą, gerinant vairuotojų socialines sąlygas. Įgyvendindami ES nustatytus vairuotojų darbo ir poilsio režimo kontrolės reikalavimus, Inspekcijos pareigūnai 2008 m. šalies keliuose ir įmonėse patikrino 2 proc. privalomų patikrinti vairuotojų dirbtų dienų. Patikrinta daugiau kaip 184,5 tūkst. vairuotojų dirbtų dienų – tai beveik du kartus daugiau nei patikrinta 2007 m. Įvertinusi šalies ekonominę situaciją, Inspekcija 2009 m. 15 proc. sumažino vairavimo ir poilsio režimo kontrolės apimtį. Sumažėjus vairavimo ir poilsio režimo kontrolės apimtims tik iki privalomų patikrinimų apimčių, atsirado galimybė Inspekcijos valstybės tarnautojų, atliekančių kontrolės funkcijas, veiklą nukreipti į kitas kontrolės sritis, kurios iki šiol nebuvo vykdomos dėl žmogiškųjų išteklių stokos.

Vadovaudamasi ES nustatytais reikalavimais, Lietuva turės patikrinti vairuotojų darbo dienų nuo 2010 m. sausio 1 d. – mažiausiai iki 3 proc., o po 2012 m. – mažiausiai iki 4 proc..

Kiti socialiniai kelių transporto srities pokyčiai yra susiję su 2008 m. pradėta įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/59/EB. Nuo 2008 m. rugsėjo 10 d. naujai įgiję vairuotojų pažymėjimus ir pradėsiantys dirbti keleivių vežimo srityje, transporto priemonių vairuotojai bei nuo 2009 m. rugsėjo 10 d. krovinių transporto priemonių vairuotojai turi turėti pradinę kvalifikaciją, t. y. privalės būti išklause specialius kursus ir gauti atitinkamus pažymėjimus. Pagal nustatytą tvarką Panevėžio darbo rinkos mokymo centras jau parengė pirmąją asmenų, kuriems suteikta vairuotojų pradinę profesinę kvalifikaciją keleiviams vežti, grupę. Be šio centro licencijas vykdyti darbo rinkos profesinio mokymo programas, susijusias su vairuotojų pirminiu ir periodiniu mokymu, taip pat jau įgijo Šiaulių, Vilniaus Jeruzalės, Kauno bei Klaipėdos darbo rinkos mokymo centrai. Tokias licencijas įgyti rengiasi Marijampolės profesinio rengimo centras ir UAB „Vilniaus autobusai“.

Nuo 2001 metų pradžios Inspekcija, dalyvaudama įgyvendinant Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymą, atlygina vežėjams negautas dėl važiavimo tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais lengvatų pajamas. Iš viso per 2001–2008 m. dėl minėtų lengvatų vežėjai negavo 163,6 mln. Lt pajamų, kurias, įvertinusi ir patikrinusi vežėjų pateiktas ataskaitas, valstybės biudžeto lėšomis turėjo atlyginti Inspekcija. Nuo 2008 m. liepos 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo pataisa, kuria teisė įsigyti vienkartinį važiavimo tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais su 50 proc. nuolaida bilietą visus metus yra suteikta aukštųjų mokyklų dieninių skyrių studentams, Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos

valstybių narių piliečiams, studijuojantiems Europos Sąjungos valstybių aukštųjų mokyklų dieniniuose skyriuose, taip pat profesinio mokymo įstaigų dieninių skyrių mokiniams. Taip pat Seime svarstomos Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo pataisos, kuriomis numatoma dar praplėsti transporto lengvatų sąrašą. Be to, įsigaliojus naujoms PVM įstatymo pataisoms, kuriomis panaikintos PVM lengvatos keleivių vežimui, tikėtina, kad brangs ir tolimojo susisiekimo bilietai. Tai dar labiau padidins vežėjų negautas pajamas ir jų kompensacijų poreikį.

Technologiniai veiksniai

Svarbiu technologiniu pokyčiu, susijusiu su kelių transporto veikla, ypač vairuotojų darbo ir poilsio režimo kontrole, tapo skaitmeninių tachografų naudojimas kelių transporto priemonėse. Nuo 2005 metų Inspekcija užtikrina skaitmeninių tachografų sistemos funkcionavimą Lietuvoje. Prieš išduodant skaitmeniniuose tachografuose naudojamą kortelę, „Testa“ kompiuterių tinklo „Tachonet“ sistema apsiukeitimas duomenimis apie išduotas korteles ir jų būklę su kitų ES valstybių kompetentingomis institucijomis padeda užtikrinti, kad asmuo vienu metu neturėtų dviejų galiojančių tos pačios rūšies kortelių. Šiuo metu skaitmeninių tachografų kortelių išdavimas jau vyksta trečiuoju viešųjų elektroninių paslaugų teikimo lygiu, kai klientai (juridiniai asmenys) siunčia visus kortelei išduoti reikalingus duomenis, įskaitant vairuotojų nuotraukas, elektroniniais kanalais, ir į Inspekciją ateina tik vieną kartą – atsiimti pagamintą kortelę. Per 2008 m. buvo išduotos 11898 skaitmeninių tachografų kortelės, iš jų – 11361 vairuotojo, 478 įmonės, 59 dirbtuvių kontrolės.

2007 m. rugsėjo 5 d. buvo priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/46/EB, nustatanti motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, sudėtinųjų dalių ir atskirų techninių mazgų patvirtinimo pagrindus (Pagrindų direktyva), kuri turi būti perkelta į nacionalinę teisę iki 2009 m. balandžio 29 d. Įgyvendinus šią direktyvą Inspekcija, kaip Lietuvos įgaliota institucija, turės suteikti europinį tipo pripažinimą Lietuvoje pagamintoms transporto priemonėms, jų sistemoms ir atsarginėms dalims. Transporto priemonės galės būti registruojamos bet kurioje valstybėje narėje. Kartu su direktyvos įgyvendinimu Inspekcijai iškyla naujos funkcijos – techninių tarnybų (laboratorijų) bei gamybos priežiūra bei sertifikuojamų objektų kontrolė. Inspekcija taip pat turės užtikrinti gamintojų ir gamintojų atstovų veiksmingą kontrolę, kad jų parduodamos transporto priemonės, gaminamos sudėtinės dalys, mazgai ir transporto priemonės atitiktų patvirtintą tipą.

Rūpinantis sauga kelių transporte, aplinkos apsauga ir vienodų konkurencijos sąlygų užtikrinimu Lietuvoje, kaip ir kitose ES šalyse, stiprinama komercinių transporto priemonių, vežančių krovinius ir keleivius, techninės būklės kontrolė. 2008 m. šalies keliuose buvo patikrinta 1715 (M2, M3, N2, N3, O3, O4 klasių) transporto priemonių techninė būklė. Nustatyti 656 techninės būklės trūkumai, keliantys pavojų saugiam eismui. 83 transporto priemonėms, nustačius didelius techninės būklės trūkumus, buvo uždrausta važiuoti toliau.

Planuojama, kad nuo 2010 m. magistraliniame kelyje A1, 302 km ties Klaipėda, pradės veikti stacionarus krovinio transporto tikrinimo postas. Numatoma, kad kontrolės postui pradėjus veikti, jame visą parą būtų vykdoma sunkiasvorių ir didžiabagaričių transporto priemonių, pavojingus krovinius vežančių transporto priemonių, transporto priemonių techninės būklės bei vairavimo ir poilsio režimo kontrolė. Taip būtų įgyvendintas vienas iš etapų siekiant šalyje kurti nuoseklią, reguliarių tikrinimų keliuose sistemą, kad bet kuriuo paros metu būtų užtikrinta tinkama ir efektyvi transporto priemonių ir vairuotojų kontrolė.

Inspekcija kontrolės funkcijoms vykdyti naudoja 16 specialiai kontrolei pritaikytų transporto priemonių, kuriose įrengtos mažiausiai dvi darbo vietos. Kontrolei skirtose transporto priemonėse sukomplektuota kontrolei reikalinga svėrimo ir matavimo įranga, elektros generatoriai, greitį ribojantys kelio ženklai, kūgiai ir kiti prietaisai. Pareigūnai savo darbe naudoja personalinius kompiuterius, pažeidimo dokumentai surašomi ir spausdinami kontrolės vietoje. Siekdama kontrolės efektyvumo Inspekcija 2008 m. įsigijo kompiuterinę programinę įrangą, skirtą skaitmeninių tachografų kontrolei. Programine įranga bus nustatomas pateiktų duomenų autentiškumas, vairavimo be vairuotojo kortelės atvejai ir kita.

Gerinant verslo sąlygas, tobulinant klientų aptarnavimą taikant „vieno langelio“ principą ir siekiant sudaryti kuo palankesnes sąlygas klientams, nuo 2007 m. Inspekcijoje veikia elektroninių kortelių skaitytuvų sistema, suteikianti galimybę nustatytas rinkliavas už Inspekcijos teikiamas

paslaugas sumokėti banko kortelėmis tiesiogiai į Valstybinės mokesčių inspekcijos pajamų surenkamąją sąskaitą.

2. Išteklių analizė

Teisinė bazė

Pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys Inspekcijos veiklą, yra Lietuvos Respublikos transporto veiklos pagrindų įstatymas, Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksas, Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas, taip pat kiti įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, Inspekcijos nuostatai ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymai. Nuo 2008 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimai ir papildymai, kuriais yra sugriežtinta atsakomybė už tam tikrus kelių transporto veiklos pažeidimus.

Esamoms ir naujai priskirtoms kontrolės funkcijoms vykdyti būtini Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymai ir pakeitimai dėl vairavimo ir poilsio režimo apskaitos tvarkymo, vairavimo mokyklų, techninių apžiūrų įmonių kontrolierių ir ekspertų, transporto priemonių valdytojų, eksploatuojančių transporto priemones keliančias pavojų saugiam eismui atsakomybės už padarytus pažeidimus didinimo. Reikalingi teisės aktų pakeitimai, kuriais Inspekcijos pareigūnams bus suteikti įgaliojimai nustatyti manipuliavimo tachografais atvejus, nukreipti transporto priemones į dirbtuves dėl privalomo tachografų patikrinimo, uždrausti važiuoti, jei vairuotojas nepasinaudojo privalomojo kasdienio ar kassavaitinio poilsio laikotarpiu.

Organizacinė struktūra

Igyvendinant Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos kelių transporto kontrolės apimčių ir pajėgumų didinimo bei valdymo organizavimo tobulinimo kryptis 2006–2009 m., 2007 m. buvo pertvarkyta Inspekcijos organizacinė valdymo struktūra. Nuo 2008 m. sausio 1 d. Inspekcijoje įsteigti centriniai skyriai ir Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio regionų departamentai. Centriniam Kelių transporto veiklos reguliavimo, Kontrolės koordinavimo, Saugaus eismo ir Technikos skyriams iškelti kelių transporto politikos formavimo bei Inspekcijos strateginių tikslų įgyvendinimo metodikos ir priemonių nustatymo uždaviniai, Vidaus audito, Finansų, Teisės, Personalo, Informacinių technologijų ir kt. skyriams – įstaigos vidaus administravimo funkcijos. Regionų departamentams priskirtos paslaugų administravimo ir kontrolės funkcijos atskirtos ir paskirstytos tarp departamentuose įsteigtų paslaugų administravimo ir kontrolės skyrių. Departamentuose įsteigtų Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių ir Utenos kontrolės skyrių veikla tikimasi sustiprinti bendradarbiavimo ryšius su atitinkamose apskrityse esančiomis panašia veikla užsiimančiomis institucijomis ir įstaigomis.

Žmonių ištekliai (etatai, kvalifikacija)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. kovo 4 d. nutarimu Nr. 172 ir 2009 m. gegužės 6 d. nutarimu Nr. 394 Inspekcijos leistas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojų), pareigybių skaičius sumažintas iki 194. 2009 m. birželio 1 d. Inspekcijoje buvo įsteigtos ir užimtos 187 pareigybės.

Inspekcijos veikloje įvykę esminiai pokyčiai integracijos į Europos Sąjungą laikotarpiu ir Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare pakeitė įstaigos statusą ir atsakomybę bei sudarė prielaidas perkelti ją į aukštesnę įstaigų grupę. Nuo 2008 m. gegužės 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 358 Inspekcija perkelta į antrą įstaigų grupę. Tai suteikia galimybę labiau motyvuoti ir išlaikyti aukštos kvalifikacijos personalą realizuojant ilgalaikius ir svarbius uždavinius vykdomos transporto politikos srityje.

Kvalifikacijos tobulinimas ir mokymas Inspekcijoje organizuojamas vadovaujantis Valstybės tarnautojų mokymo 2007–2010 m. strategijoje ir Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymo planų sudarymo tvarkos apraše nustatytais prioritetiniais mokymo tikslais.

Dėl užsitęsusių kontrolės posto prie Klaipėdos statybos darbų, finansuojamų iš Kelių priežiūros ir plėtros programos (statybų užsakovas – Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos), liko neįsteigtos 7 šiam postui numatytos inspektorių pareigybės. Gavus reikiamą finansavimą kontrolės funkcijas poste planuojama pradėti vykdyti 2010 m.

Planavimo sistema

Inspekcijoje taikomas strateginis planavimas, Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodika. Veikia veiklos planavimo ir sprendimų priėmimo sistema. Kiekvienais metais sudaromas

detalus kompleksinis veikslių planas, padedantis Inspekcijoje įgyvendinti naujovių realizavimo ir pokyčių valdymo sistemą.

Finansiniai ištekliai

Inspekcija yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Vykdamas Krizės įveikimo planą bei siekiant taupymo ir efektyvaus mokesčių mokėtojų lėšų panaudojimo, Inspekcijos prekių ir paslaugų naudojimui skirti biudžeto asignavimai buvo sumažinti 26,6 proc. palyginti su 2008 m. 2009 m. birželio 1 d. palyginti su 2009 m. sausio 1 d. asignavimai buvo sumažinti dar 17,3 proc. Siekiant užsibrėžtų tikslų, yra nustatomi Inspekcijos veiklos prioritetai. Tai turi padėti efektyviau naudoti turimus išteklius, siekiant įgyvendinti nustatytus uždavinius.

Apskaitos tinkamumas

Piniginių lėšų ir materialinių išteklių, finansinių įsipareigojimų apskaita kompiuterizuota ir vykdoma pagal nustatytas apskaitos taisykles bei reikalavimus. Siekiant tinkamai pasiruošti valstybėje vykstančiai viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės reformai, pereinant nuo apskaitos pinigų principu prie apskaitos kaupimo principu, Inspekcijoje 2008 m. pradėti parengiamieji darbai.

Ryšių sistema (informacinės ir komunikavimo sistemos)

2009 m. pradžioje Inspekcijoje funkcionavo 150 stacionarių ir 70 mobilių kompiuterizuotų darbo vietų, Inspekcijos teritorinis kompiuterių tinklas jungiantis 11 lokalių kompiuterių tinklų, 19 tarnybinių stočių; eksploatacijos stadijoje funkcionavo senoji kelių transporto veiklos informacinė sistema, apimanti lokaliai funkcionuojančias 26 kompiuterines programas, ir PHARE projekto lėšomis sukurtas modulis „Kontrolė“, bandomosios eksploatacijos stadijoje – skaitmeninių tachografų kortelių personalizavimo ir apskaitos informacinė sistema „Skaitis“ (toliau – IS „Skaitis“), konstravimo stadijoje – modernizuota kelių transporto veiklos informacinė sistema „Keltra“ (toliau – IS „Keltra“).

Savo klientams Inspekcija teikia antrojo ir trečiojo lygio viešąsias elektronines paslaugas. IS „Skaitis“ funkcionalumas leidžia juridiniams asmenims, pageidaujantiems pateikti prašymus išduoti skaitmeninio tachografo korteles, naudotis trečio lygio elektronine paslauga (prašymą pateikti internetu, o pranešimą apie prašymo įvykdymą ar jo atmetimą gauti elektroniniu paštu) ir į Inspekciją atvykti tik vieną kartą – atsiimti kortelę.

2009 m. numatoma užbaigti IS „Keltra“ konstravimo etapą ir ją pervesti į bandomosios eksploatacijos etapą. Įgyvendindama elektroninio parašo naudojimą, Inspekcija 2009 m. yra pasirėngusi tvarkyti elektroninius dokumentus, pasirašytus Lietuvoje sertifikuotu elektroniniu parašu (tam parengtas IS „Keltra“ dokumentų tvarkymo ir teisės aktų projektų rengimo komponentas), o turėdama kvalifikuotus elektroninius parašus – rengti ir kitoms valstybės institucijoms perduoti elektroninius dokumentus.

Kompiuterizuotose darbo vietose dirbantys darbuotojai turi galimybę naudotis internetu ir 179 elektroninio pašto dėžutėmis. Tai būtina ne tik tarpinstituciniam bendravimui užtikrinti, bet ir teikiant licencijavimo duomenis Valstybinei mokesčių inspekcijai, Lietuvos nacionalinei vežėjų automobiliais asociacijai „Linava“, kitiems juridiniams asmenims, žiniasklaidai, gauti duomenis iš Juridinių asmenų ir Adresų registrų, techninės apžiūros centrų ir kitų juridinių asmenų.

Efektyviai veikia ryšių su visuomene sistema – Inspekcijos interneto svetainė leido nuolat operatyviai informuoti ūkio subjektus ir kitus visuomenės atstovus apie Inspekcijos reguliavimo srities aktualijas, Inspekcijos veiklą ir veiklos rezultatus, organizuojamus renginius.

Vidaus kontrolės sistema

Užtikrinant teisėtą, patikimą ir skaidrų valstybės turto valdymą, naudojimą, apsaugą bei sutartinių įsipareigojimų vykdymą, parengtos Finansų kontrolės taisyklės, Inspekcijoje įsteigtas Vidaus audito skyrius. Inspekcijos viršininko 2006 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 2B–210 patvirtintas Inspekcijos pareigūnų atliktų patikrinimų patikrinimo tvarkos ir duomenų suvedimo kontrolės aprašas. Taip pat, siekiant stiprinti vidaus kontrolę, Inspekcijos viršininko 2006 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 2B-324 patvirtintos Korupcinio pobūdžio veiklos draudimo taisyklės. Inspekcijos viršininko 2008 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 2B-402 patvirtintas Papildomas korupcijos prevencijos priemonių planas.

SSGG analizė

Stiprybės:

- optimali teritoriniu principu organizuota valdymo struktūra;
- veiklos kryptingumas, planingumas, operatyvumas ir lankstumas;
- pakankamas techninis aprūpinimas;
- narystė tarptautinėse organizacijose;
- tarptautinių organizacijų parama, stiprinanti valstybės tarnautojų administracinius gebėjimus;
- teisės aktų nuostatos įtvirtina pareigūnų teisę gauti kontrolei reikalingą informaciją;
- Inspekcijos priskyrimas antrai valstybės institucijų ir įstaigų grupei suteikė galimybę geresniam darbuotojų skatinimui, įstaiga tapo patrauklesne darbo vieta.

Silpnybės:

- nepakankami valstybės tarnautojų administraciniai gebėjimai efektyviai dirbti narystės ES sąlygomis;
- nepakankamas finansavimas nustatytoms funkcijoms vykdyti;
- nepakankamai efektyvi darbuotojų skatinimo sistema;
- darbuotojų, mokančių užsienio kalbas, trūkumas;
- kvalifikuotų darbuotojų trūkumas;
- nepakankama teisinė bazė siekiant pažeidimų prevencijos;
- naujų darbuotojų darbo patirties trūkumas;
- nepakankamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir bendrų projektų koordinavimas;
- interesantų aptarnavimo, bylų saugojimo, pasitarimų, seminarų rengimo patalpų trūkumas.

Galimybės:

- vystyti paslaugų teikimą elektroniniu būdu;
- padėti ūkio subjektams palaikyti ryšius su kitomis šalimis;
- stiprinti Inspekcijos gebėjimus tobulinant darbuotojų kvalifikaciją;
- tobulinti vidaus darbo organizavimą naudojant informacines technologijas;
- gerinti kontrolės ir monitoringo sistemą;
- gerinti paslaugų kokybę;
- gerinti Inspekcijos įvaizdžio formavimą;
- efektyviau naudoti kitų valstybių patirtį;
- gerinti tarpžinybinį bendradarbiavimą;
- efektyviau vykdyti kontrolę panaudojant modernią kontrolės įrangą.

Grėsmės:

- krovinių ir keleivių srautų mažėjimas dėl ekonomikos sąstingio;
- vėluojantis Inspekcijos atsiskaitymas su keleivių vežėjais, jei nebus laiku įvykdomas biudžeto surinkimo planas;
- neigiami kelių transporto saugos pažeidimų padariniai visuomenei ir aplinkai;
- neigiamas visuomenės požiūris į kontrolę atliekančius pareigūnus ir kitus valstybės tarnautojus;
- naujų funkcijų priskyrimas, neskiriant pakankamai lėšų ir etatų joms įgyvendinti;
- darbo kokybės pablogėjimas dėl didelio informacijos srauto, atliekamų funkcijų įvairovės ir darbo krūvio;
- kvalifikuotų darbuotojų praradimo rizika;
- padidėjusi korupcijos tikimybė padidėjus baudoms už pažeidimus;
- pažeidimų skaičiaus didėjimo rizika, blogėjant įmonių ekonominei situacijai;
- gamtosaugos ir kitų reikalavimų sugriežtinimas vežėjams, dirbantiems ES šalių rinkoje.

Strateginės išvados

- Tobulinti Inspekcijos strateginį veiklos planavimą, siekiant kuo racionaliau panaudoti turimus išteklius.
- Įgyvendinti taupymo priemones.
- Užtikrinti aukštą vežėjams teikiamų paslaugų kokybę ir operatyvumą bei kontrolės efektyvumą naudojant turimus žmogiškuosius ir materialinius išteklius.
- Rūpintis vežėjų administracinės naštos mažinimu, tobulinant teisinę bazę ir plečiant elektronines paslaugas.
- Tobulinti darbuotojų kvalifikaciją, naudojant turimus finansinius ir žmogiškuosius išteklius bei užsienio valstybių kompetentingų institucijų pagalbą.

- Geriau panaudoti Inspekcijos informacines sistemas ir duomenų bazių galimybes, siekiant efektyvesnės kontrolės kelyje.
- Perimti pažangią ES patirtį pažeidimų prevencijos srityje.
- Plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą keičiantis informacija apie kelių transporto pažeidimus su kitų valstybių institucijomis.
- Diegti informacinių sistemų saugumo priemones.
- Užtikrinti tinkamą ir efektyvią kontrolę, įvedant kontrolę vykdančioms valstybės tarnautojams suminę darbo laiko apskaitos sistemą.
- Tobulinti rizikos vertinimo pagrįstus kelių transporto kontrolės metodus.
- Vertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę ir numatyti konkrečias korupcijos prevencijai priemones.

Institucijos misija

Vykdyti Lietuvos Respublikos kelių transporto veiklos viešąjį reguliavimą ir kelių transporto ūkio subjektų valstybinę priežiūrą, sudarant vienodas ir palankias konkurencijos sąlygas laisvam ir saugiam keleivių bei krovinių vežimui, siekiant visuomenės ir verslo aplinkos pasitikėjimo, tarnaujant jiems sąžiningai, teisingai ir atsakingai.

Institucijos strateginiai tikslai

Kodas	Institucijos strateginio tikslo pavadinimas
--------------	--

01	Užtikrinti vienodas ir palankias kelių transporto verslo sąlygas, gerinti saugą kelių transporte ir mažinti neigiamą įtaką aplinkai.
----	--

Tikslo aprašymas

Inspekcijos strateginis tikslas siejamas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės prioritetais – kelti visų ūkio sričių našumą ir didinti konkurencingumą, plėsti ekonominę infrastruktūrą, kurti verslui palankią aplinką ir stiprinti ekonominį saugumą, skatinti šalies mokslo ir technologijų pažangą, plėtoti informacinę ir žinių visuomenę.

Siekdama sudaryti tinkamas sąlygas kelių transporto verslui Inspekcija tobulina teisinę bazę, licencijuoja krovinių vežimo vidaus ir tarptautiniais maršrutais bei keleivių vežimo tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutais verslą, vykdo keleivių vežimo reguliarių maršrutų poreikio tyrimą, nustato maršrutus, atlygina vežėjams negautas pajamas dėl keleiviams suteiktų važiavimo tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais lengvatų.

Vykdydama įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių kelių transporto veiklą, laikymosi valstybinę priežiūrą, Inspekcija kontroliuoja keleivių ir krovinių vežėjų veiklą, jiems nustatytų reikalavimų laikymąsi.

Siekiant sukurti nuoseklią reguliarių tikrinimų keliuose sistemą, kad bet kuriuo paros metu būtų užtikrinama tinkama ir efektyvi transporto priemonių ir vairuotojų kontrolė, Inspekcijos valstybės tarnautojų, vykdančių kontrolės funkcijas, darbas bus organizuojamas nenutrūkstamai, visą parą, įvedant suminę darbo laiko apskaitos sistemą.

Inspekcija yra paskirta atsakinga institucija šešiose ir dalyvauja trijose ES darbo grupėse ir komitetuose. Nuo 2001 m. Inspekcija yra tarptautinės vairuotojų mokymo asociacijos narė. Siekdama sėkmingiau planuoti ir įgyvendinti eurointegracijos procesus, susijusius su vieningų kontrolės standartų taikymu kelių transporte, Inspekcija nuo 2007 m. sausio 1 d. tapo aktyvia stebėtoja ir dalyvauja Europos kelių kontrolės organizacijos (angl. *Euro Control Route*) veikloje.

Atsižvelgdama į geriausią ES praktiką bei stiprindama tarptautinę partnerystę ir tarpžinybinį bendradarbiavimą kontrolės srityje, dalį patikrinimų Inspekcija organizuoja kartu su Lietuvos ir užsienio valstybių kompetentingomis institucijomis.

Siekdama skatinti socialinę pažangą ir pagerinti kelių transporto saugumą, Inspekcija, bendradarbiaudama su Darbo inspekcijos ir policijos pareigūnais, tikrina vairuotojų vairavimo ir poilsio režimo laikymąsi.

Formuojant ir įgyvendinant transporto priemonių ir jų sudėtinųjų dalių atitikties įvertinimo sistemą, siekiama visiems ūkio subjektams sudaryti vienodas konkurencines sąlygas naujų transporto priemonių patekimui į šalies rinką, spręsti techninio suderinamumo su ES reikalavimais klausimus.

Vykdydama kitas pavestas funkcijas, Inspekcija formuoja kelių transporto priemonių techninės priežiūros sistemos plėtros kryptis. Pagal savo kompetenciją diegia priemones, gerinančias kelių transporto saugumą šalyje, nustato motorinių transporto priemonių ir jų junginių

su priekabomis vairuotojų pirminio mokymo reikalavimus bei šeimos narių, siekiančių įgyti teisę vairuoti tam tikros kategorijos motorines transporto priemones, mokymo tvarką, vykdo vairavimo mokyklų, privalomosios techninės apžiūros įmonių monitoringą, dalyvauja įgyvendinant kelių eismo saugumo grandžių efektyvumo gerinimo priemones.

Strateginis tikslas vertinamas efekto kriterijumi – saugos kelių transporte, aplinkos apsaugos ir sąžiningos konkurencijos tikslais patikrintų ūkio subjektų ir visų, su kelių transporto veikla susijusių, sąlyginių rinkos dalyvių santykis – iki 10 proc.

Asignavimai ir numatomi finansavimo šaltiniai

(tūkst. litų)

Ekonominės klasifikacijos grupės	Asignavimai 2008 metams	Asignavimai biudžetiniams 2009 metams	Projektas 2010 metams	Projektas 2011 metams
1. IŠ VISO ASIGNAVIMŲ:	76929,5	61719	62582	57283
išlaidoms	71369,3	56607	57183	57183
iš jų darbo užmokesčiui	6800,6	5953	6393	6393
turtui įsigyti	5560,2	5112	5399	100
2. Finansavimo šaltiniai:				
2.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	76929,5	61719	62582	57283
iš jo:				
bendrojo finansavimo lėšos				
ES lėšos				
kitos specialiųjų programų lėšos	320,2	100	100	100
2.2. Kiti šaltiniai				
3. Kita svarbi informacija.				
Pagal Specialiąją programą, finansuojamą iš biudžetinių įstaigų pajamų įmoku, 2009 m. sausio 1 d. negautų iš biudžeto ir nepanaudotų lėšų likutis buvo 216,7 tūkst. Lt. Lėšos kaupiamos papildomoms išlaidoms, susijusioms su administracinio pastato Vilniuje rekonstrukcija, ir kitiems Inspekcijos poreikiams finansuoti.				

Pagrindiniai rodikliai

Įstaigos	Teikiama programų	Pareigybės (skaičius vienetais)
1	2	187

Strateginio veiklos plano priedai:

1 lentelė. 2008–2009 metų programų, programų tikslų, uždavinių ir priemonių asignavimų suvestinė.

2 lentelė. 2008–2011 metų programų asignavimų suvestinė.

3 lentelė. Vertinimo kriterijų suvestinė.

1b forma. Programa „Kelių transporto plėtra, kontrolė ir priežiūra“ ir Specialioji elektroninės informacijos teikimo pagal sutartis programa.

Informacija apie dalyvavimą tarpinstitucinėje programoje.

Inspekcijos viršininkas

Vidmantas Žukauskas